

Verslag van gesprek met direct omwonenden Paleis van Justitie - 27 september 2023

Het Haagse Paleis van Justitie is gebouwd in de jaren '70 en '90 en is niet meer van nu. Het gebouw is technisch en functioneel aan het eind van de levensduur, grootschalig onderhoud is nodig. Het gerenoveerde gebouw moet energiezuiniger worden en de omgeving groener. We verwachten dat het gebouw tussen 2026-2033 in fasen verbouwd wordt. Op woensdagavond 27 september 2023 organiseerde het Rijksvastgoedbedrijf en het Paleis van Justitie een gesprek met de direct omwonenden van het Paleis van Justitie om hen bij te praten over ideeën en plannen waar het Rijksvastgoedbedrijf en de architecten op dit moment aan werken. Er waren 26 burens aanwezig.

Samenvatting van de toelichting

Omgevingsmanager Jasmijn Koelega van het Rijksvastgoedbedrijf legde uit wat er met het gebouw moet gebeuren, waarom en wanneer wat gaat gebeuren. De voorlopige planning is dat de verbouwing in totaal duurt van 2026 – 2033 en in drie delen wordt geknipt:

- 2025-2026 Fase 0: voorbereiding van de bouw
- 2026-2028 Fase A: renovatie van laagbouw P1 (gebouwdeel III) en hoogbouw P1
- 2029-2031 Fase B: renovatie van laagbouw P1 (gebouwdeel II) en P2
- 2032-2033 Fase C: renovatie van laagbouw P1 (gebouwdeel I) en herinrichting voorplein

Daarna hebben twee architecten, Tim Brans en Eek van der Krogt, namens het ontwerpteam hun ideeën over hoe het gebouw en het omliggende gebied eruit kunnen zien, aan de aanwezigen laten zien. Ze onderzoeken oplossingen op het Paleis van Justitie milieuvriendelijker maken en meer bomen en planten toevoegen. Straks moeten de verschillende delen van het gebouw beter bij elkaar passen. Het is daarnaast de bedoeling dat de stenen van de gevel van het gebouw opnieuw gebruikt wordt. Ook moet het gebouw prettig zijn voor de mensen die werken in het Paleis van Justitie of die het gebouw bezoeken. De architecten hebben plaatjes laten zien om uit te leggen hoe het Paleis van Justitie er over een paar jaar van alle verschillende kanten uit zou kunnen zien.

Rondje om het gebouw – op basis van de voorlopige plannen:

- Aan de kant van het gebouw dat grenst aan de tuinen van de Adelheidstraat verandert het gebouw van uiterlijk. Het Paleis wordt aan die kant iets groter omdat er meer ruimte nodig is. De lage stukken van het gebouw worden op twee plekken uitgebouwd op het parkeerterrein. Daarnaast zal aan alle zijden van het gebouw de gevel worden opgeknapt. De top van de hoge toren uit de jaren '90 wordt in het ontwerp plat gemaakt in plaats van schuin. Het effect hiervan op de zon in de tuin en de woningen wordt nog onderzocht.
- Aan de kant van de Theresiastraat wordt een deel van het gebouw dat er nu staat gesloopt. Hier komt een nieuwe gevel waardoor je vanaf de straat naar binnen kunt kijken in het Paleis van Justitie en een 'kijkje in de keuken' krijgt. De stoep wordt hier breder, hierdoor kunnen er bomen en planten komen aan de straat. Op de hoek aan de kant van de Prins Clauslaan komt ruimte voor andersoortige functies, zoals bijvoorbeeld een winkel, horeca of kantoor. Wat hier precies gaat komen wordt later bepaald.
- De hoofdentree van het Paleis van Justitie blijft aan dezelfde kant, maar komt meer in het midden van het plein te liggen. Deze is daardoor straks beter zichtbaar. Het voorplein zal aan het eind van de renovatie opnieuw worden ingericht: groener, met ruimte om water op te vangen, gebruiksvriendelijk en veilig. Dit doet het Rijksvastgoedbedrijf samen met de gemeente Den Haag.
- Aan de kant van de Juliana van Stolberglaan is de ingang van de parkeergarage bedacht. Deze wordt gecombineerd met de ingang die er nu al is. Het groen dat er nu al is blijft en het wordt mogelijk om via een groen plein tussen het Paleis van Justitie en het Bruggebouw Oost door naar het voorplein te lopen.

Reactie van omwonenden

Na de uitleg van de architecten, werden er vanuit de aanwezigen vragen, zorgen, opmerkingen en aandachtspunten gedeeld. Hieronder zijn deze uitgeschreven en zo goed mogelijk beantwoord (schuin gedrukt).

Over de ontwerpen voor de eindsituatie:

- Wat is het effect van de uitbouw aan de achterkant en het vlak maken van de toren op de zon in de woningen aan de Adelheidstraat? Mensen gaven aan dat zij bang zijn dat er minder zon in hun tuin en woning komt, en dat de zonnepanelen minder opleveren.
  - *Het effect op de bezonning in de woningen wordt nader onderzocht aan de hand van de Haagse normen voor bezonning. Hier wordt in een volgende bijeenkomst aandacht aan besteed.*
- Bij het plaatsen van de ingang van de parkeergarage aan de Juliana van Stolberglaan rijden mensen misschien alsnog om via de Theresiastraat en de Adelheidstraat om naar binnen te gaan. Wordt het dan drukker in de straat?
  - *Samen met de gemeente Den Haag wordt de verkeerssituatie nader onderzocht.*
- Waarom komen er nog steeds zoveel parkeerplaatsen? Hoe zit het met de parkeernormen/aantallen?
  - *Het parkeerbeleid wordt nog intern onder de paleisgebruikers besproken.*
- Er is een zorg over de (toekomstige) verkeersdrukke in de Juliana van Stolberglaan, met name ook met de constructie van een parkeergarage bij de nieuwe locatie van de ANWB en de moeilijke draai onder de trambaan door. De omwonenden zijn bang dat de verkeersdrukke op de Juliana van Stolberglaan er ook voor gaat zorgen dat de drukke in de Adelheidstraat ook meer zal worden. Voorstel van bewoners: maak Adelheidstraat eenrichtingsverkeer de andere kant op.
  - *Samen met de gemeente Den Haag wordt de verkeerssituatie nader onderzocht.*
- Hoe staat het met de plannen van de gemeente om de Theresiastraat eenrichtingsverkeer te maken?
  - *Dit zullen we navragen bij de gemeente Den Haag.*
- Wat wordt er voor ons als burens in de nieuwe situatie beter?
  - *Het gebouw van het Paleis van Justitie wordt vernieuwd, schoner en groener, wat het uitzicht vanaf de woningen aan de Theresiastraat over het algemeen ten goede komt. Het parkeerterrein wordt zo mogelijk vergroend, zodat het minder een klankkast is en er meer ruimte is voor biodiversiteit. De installaties die nu zichtbaar zijn op het dak van de laagbouw van P1 zullen verdwijnen. Doordat de installaties worden vernieuwd kan het licht makkelijker uitgeschakeld worden. De afvalbakken worden zoveel mogelijk onder het gebouw geplaatst.*
- Tip: Zoek naar win-win situaties. Bijvoorbeeld:
  - Het parkeerterrein staat 's avonds vaak leeg. Kunnen wij als burens hier dan niet onze auto zetten? → *Dubbel gebruik van de parkeerplaatsen is helaas niet mogelijk vanwege de strenge veiligheidseisen van het terrein van het Paleis van Justitie.*
  - Vergroening van de parkeerplaats die tegelijkertijd geluid absorbeert, want nu is het een klankkast. → *Dit is inderdaad de ambitie*
  - Nieuwe installaties: kan dan het licht in de poort en het gebouw 's avonds uitgezet worden? → *Dit is inderdaad de ambitie*
  - Iets doen tegen de inktijk, groen of andere gevel of mat glas. → *Dit is inderdaad de ambitie*
  - Minder of andere installaties op het dak die geen geluid maken. --> *Dit is inderdaad de ambitie*
  - Kunnen jullie je zonnepanelen of energiebron delen met de burens? → *Dit zullen we bespreken.*
- De nieuwe gevel ziet er mooier uit dan hoe het nu is.

Over de tijd tijdens de renovatie:

- Wat wordt de overlast voor ons als omwonenden? Wat is het effect van het in delen verbouwen voor de omwonenden? Hier hebben we nog geen idee van. De zorg is dat kinderen 8 jaar in een bouwput huiswerk moeten maken. Hoeveel herrie is het echt? Graag meer informatie hierover.
- Welke keuzes worden gemaakt om overlast voor omwonenden tijdens de renovatie te voorkomen in het belang van het wooncomfort van de burens?
- Waar komt de bouwplaats? Wordt de Adelheidstraat ook onderdeel van de bouwplaats? Kan dit ook aan de voorkant in plaats van aan de achterkant, zodat de omwonenden er minder last van hebben? Hoe bereik je de bouwplaats als deze op het parkeerterrein komt? Kan dan niet eerst het gebouw aan de Theresiastraat gesloopt worden, dat je daar de ingang maakt?
- Hoe gaat het met al het bouwverkeer? Gaan alle werklui bij ons in de straat parkeren? Omwonenden geven aan dat ze zo min mogelijk (bouw)verkeer door de straat willen.
- Kan er verbouwd worden tijdens kantooruren? Dat hebben omwonenden het liefst.
- Omwonenden hebben liever niet dat de Adelheidstraat wordt gebruikt voor de aanlevering van goederen, vooral als er tijdens de bouw ook materialen in hun straat komt te staan. Ze vinden het gek dat een woonstraat wordt gebruikt als logistieke route voor aanlevering van materialen.

Over de bovenstaande vragen en zorgen zal naar verwachting halverwege 2024 het gesprek met de direct omwonenden worden gevoerd. Er zullen eisen worden gesteld aan de inrichting van de bouwplaats, bouwlogistiek, bouwmethode, werktijden. Bij het selecteren van een aannemer voor de uitvoering van de renovatie, worden deze meegewogen.

Over de situatie nu:

- De afvalcontainers die er nu staan maken herrie, stinken en sluiten niet goed. Kan het afval in de nieuwe situatie dieper onder het pand en dus verder van de omwonenden komen te liggen?
  - *Inmiddels is er sinds de bijeenkomst een nieuwe perscontainer geplaatst met een klep die goed afsluitbaar is. Hopelijk verminderd dit een deel van de overlast.*
- Het licht in de poort en in het gebouw staat altijd aan.
  - *Dit is een bekend probleem en heeft absoluut de aandacht van het PvJ, maar blijkt lastig op te lossen met name door verouderde installaties. Er wordt aan gewerkt.*
- Rokers uit het Paleis van Justitie gooien hun peuken net buiten de poort, op onze stoep neer.
  - *De mensen zullen hier nogmaals op geattendeerd worden.*
- De omwonenden krijgen op dit moment geen informatie over overlast of werkzaamheden en worden erdoor overvallen.
  - *Voor de direct omwonenden is er inmiddels een Whatsapp groep aangemaakt waarop berichten over allerlei soorten werkzaamheden worden gedeeld, zodat jullie hier beter op voorbereid zijn.*
- Werkzaamheden gebeuren of in het weekend (vaak ook vroeg in de ochtend) of op weekdays tussen 7:00 en 9:00, de omwonenden vinden deze tijden heel vervelend.
  - *Dit is begrijpelijk. De tijden komen voort uit het feit dat het reilen en zeilen binnen het gebouw ook niet gestoord kan worden (denk aan zittingen). Het beleid is dat indien werkzaamheden in het weekend nodig zijn, dit gebeurt op de tweede zaterdag van de maand. Desalniettemin gaat het Paleis per geval kijken of het mogelijk is de werkzaamheden later te starten dan 7.00 uur.*
- De omwonenden gaven aan dat er nu veel gehechtenvervoer door de Adelheidstraat komt. Niet alleen als uitrit, maar ook als inrit. Dat vinden zij niet wenselijk.
  - *Deze zorg nemen ontwerpers zo goed mogelijk mee in de nieuwe situatie.*

Over de het proces en de uitgangspunten:

- De omwonenden geven aan dat ze het gesprek met de buurt te laat vonden, want ze hebben het gevoel dat er al te veel dingen vastliggen waarvan zij ook iets vinden, zoals de keuze voor renovatie i.p.v. nieuwbouw. Ook geven ze aan dat ze het vervelend vinden dat er is gekozen om de werkzaamheden aan de achterkant uit te spreiden over twee fases. Ze krijgen graag

antwoorden op de vraag waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt/waarom een andere optie niet mogelijk is.

- *Bij de veelgestelde vragen op de website wordt zo goed mogelijk antwoord gegeven op deze vragen. Mist u iets? We horen het graag. Tijdens een volgende bijeenkomst zal de mogelijkheid zijn om meer informatie over het proces te ontvangen.*
- De omwonenden zien zichzelf als het meest relevante deel van de stad, maar voelen het alsnog hun belang vergeten is en vinden niet dat ze als burens behandeld worden.
- De burens hebben nog geen idee wat de invloed is van de vernieuwbouw op de omwonenden, dit vinden ze vervelend, want daar hoopten ze meer informatie over te krijgen.
  - *De daadwerkelijke invloed van de renovatie per fase is nog niet precies in te schatten op dit moment, omdat er nog geen aannemer aan boord is.*

Het vervolg

Deze eerste bijeenkomst was een start van een serie van bijeenkomsten en gesprekken met de direct omwonenden over verschillende onderwerpen. Op dit moment werken de ontwerpers aan het voorontwerp (VO), waarschijnlijk is dit in het eerste kwartaal van 2024 klaar. Ook wordt in deze fase de haalbaarheid van de verbouwing goed onderzocht. De bovenstaande vragen, zorgen en aandachtspunten van de direct omwonenden worden in de uitwerking van de plannen voor de verbouwing bekeken en afgewogen. Er wordt ook verder gewerkt aan een 'participatieplan' waar we in beschrijven welke groepen betrokkenen op welke manier worden meegenomen bij dit project.

We houden u via de website, de Whatsappgroep voor directe burens of per brief op de hoogte van de volgende bijeenkomsten.

Heeft u naar aanleiding van dit verslag vragen of opmerkingen?

Kijk eerst bij de veelgestelde vragen op de website of stuur en e-mail naar postbus.rvb.beatrixkwartier@rijksoverheid.nl